

ДО ХУДОЖНИКА С.З.: ЗА ПРОСТИЯ НАРОД

Върнали сте се от дълго пътуване из страната. Не можете да се начудите как простият народ, неук и необразован, е могъл да създаде такива удивителни произведения на словесното и приложното изкуство. Имате основание да се учудвате. Наистина простият народ е сътворил такава сладко-звучна поезия, създал е такива прекрасни образци на приложното изкуство, издигнал е такива архитектурни шедеври, изрекъл е такива дълбоки мисли и е утвърдил такива мъдри обичаи, каквито нито един отделен човек, колкото и надарен и образован да е бил, не е успял досега да достигне, камо ли да надмине. Всичко това народът е могъл да сътвори единствено по Божие вдъхновение.

Тези възвишени произведения на народното творчество са свидетелство и доказателство за съществуването на Бога и за Неговия Промисъл. Защото без Божието влияние и съдействие не е възможно да се обясни цялото това ненадминато по своята красота и мъдрост творчество на простия народ, на обикновените селяни и селянки, на неграмотните козари и воденичари. Разковничето на тайната е в това, че народът се е осланил във всичко на Бога, молел Му се и Бог му е давал Своя Дух, Който е ръководел мислите и чувствата, езика и ръцете му. А образованият човек, който се надява само на себе си, Бог оставя на собствените му сили и той дава само това, което човек сам, без Бога, може да даде. Как обикновеният и необразован галилейски рибар Иоан е могъл да напише четвъртото Евангелие? Как рибарят Петър е написал своите божествени послания? Земята не може да даде обяснение за това. Без съмнение тук се е намесило небето. Светите Божии човеци са говорили, просветени от Светия Дух. И както Вие сега се чудите на простия народ, така някога евреите са се чудили на Христос: „И чудеха се иудеите, казвайки: как Тоя знае книга, когато не се е учил? Иисус им отговори рече: учението Ми не е Мое, а на Оногова, Който Ме е пратил” (Иоан. 7:15-16). И макар че личността на Христос е изключителна във всяко едно отношение, все пак нещо подобно би могло да се каже и за народа: народната мъдрост не е народна, а Божия. Народът чувства и носи вярата в това в сърцето си-чувства и вярва, че без Бога се песен не изпява, без Бога се къща не съгражда, без Бога се елек не извезва, без Бога се празник не празнува.